

Så här kan ni använda FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Förslag till handikapprörelsen
på lättläst svenska

SVERI

HANDIKAPP
FÖRBUNDEN

Så här kan ni använda FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Förslag till handikappföreningarna

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning beskriver rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Rättigheterna finns i 50 artiklar. Sverige har sagt ja till FN:s konvention.

Det här materialet är till för alla handikappföreningar.

Materialet ger förslag på hur föreningarna kan använda FN-konventionen i sitt arbete med att förändra och förbättra livet för personer med funktionsnedsättning.

I slutet av materialet finns en handledning med förslag på hur ni kan arbeta med materialet under fyra träffar.

FN:s konvention finns på lättläst svenska på Centrum för lättlästs webbplats www.lattlast.se under Lättlästtjänsten/material att ladda ner.

Du kan be ledaren för gruppen att skriva ut den.

Innehåll i det här materialet:

1. Använd FN-konventionen
när ni vill få politiker att lyssna
2. FN- konventionen och Sveriges lagar och regler
3. Så här kan ni använda FN-konventionen
4. Handikappföreningarna har rätt att vara med
och bestämma
5. Så här kan ni kontrollera
hur samhället följer era rättigheter
6. Så här kan ni använda era undersökningar
7. Exempel på hur ni kan använda FN-konventionen
8. Handledning
9. Andra viktiga material
10. Adresser och hemsidor

Det här materialet finns också
i vanlig text som inte är på lättläst svenska.
Det materialet finns på punktskrift,
i DAISY-format, så att du kan lyssna på texten
och som video med teckenspråk.

Du kan beställa materialen från:

Handikappförbunden
Telefon 08-546 404 00
Texttelefon 08-546 404 50
E-post: hso@hso.se

1. Använd FN-konventionen när ni vill få politiker att lyssna

Sverige har sagt ja till FN-konventionen

Från 1 januari år 2009 ska Sverige följa FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. FN-konventionen innehåller rättigheter för att människor med funktionsnedsättning ska kunna leva som andra.

Rättigheterna handlar bland annat om pengar, rätt att vara med andra människor, rätt till kultur och rätt att rösta och rätt att arbeta politiskt.

Sverige har sagt ja till att följa allt som står i FN-konventionen. Därför är FN-konventionen viktig när handikappföreningarna vill förändra något.

Staten, regioner, landsting och kommuner ska se till att rättigheterna blir verklighet. Sveriges regering ska se till att alla har mänskliga rättigheter och att myndigheterna ska arbeta för det.

Regioner, landsting och kommuner ska följa de lagar som talar om hur de ska arbeta. Alla människor i Sverige måste visa respekt för och arbeta för rättigheterna.

2. FN-konventionen och Sveriges lagar och regler

Sverige måste följa konventionen

Sverige har sagt ja till FN-konventionen och måste följa det som står skrivet i den. Om Sverige inte gör det bryter vi mot FN-konventionen. Våra lagar och regler ska stämma med vad som står i FN-konventionen.

När ni arbetar i er handikappförening med att förändra måste ni bestämma er för vad ni vill arbeta med, vad det står i konventionen om den frågan och sedan undersöka hur ni ska arbeta med frågan.

3. Så här kan ni använda FN-konventionen

Vilka rättigheter har vi?

Läs rättigheterna i konventionen för att hitta de frågor som ni kan arbeta med. Skriv ned rättigheterna så att ni sedan kan använda dem när ni pratar med politiker.

Skriv upp de frågor ni arbetar med

Skriv upp de frågor ni arbetar med i er förening och vilken rättighet som gäller för varje fråga. På så sätt kan er förening se vad staten, landstinget och kommunen måste göra för att följa rättigheterna.

Tänk på barn, kvinnor och män

Mänskliga rättigheter handlar om att bli rättvist behandlad, och om att alla ska bli lika behandlade. Då kan ni tänka särskilt mycket på människor som lätt kan bli orättvist behandlade som till exempel kvinnor och barn med funktionsnedsättning.

I artikel 3 står regler som ska gälla för alla rättigheter. Där står att kvinnor och män ska behandlas lika och att alla ska visa respekt för vad barn med funktionsnedsättning kan och för deras rätt att vara en person.

Artikel 6 handlar om kvinnor med funktionsnedsättning och artikel 7 handlar om barn med funktionsnedsättning.

Jämför med de mänskliga rättigheterna

Undersök i de mänskliga rättigheterna vad som står om den fråga ni arbetar med. Skriv ned precis vad som står. De mänskliga rättigheterna finns lättlästa på Centrum för lättlästs hemsida www.lattlast.se under Lättlästtjänsten/material att ladda ner

4. Handikappföreningarna har rätt att vara med och bestämma

Handikappföreningarna har rätt att vara med då staten, kommunen, landstingen och andra ska göra något eller planera för något. Handikappföreningarna kan kontrollera om det kommer att förändra något för deras medlemmar.

Handikappföreningarna kan säga att ingen ska göra något som förändrar för dem utan att de får säga vad de tycker.

FN-konventionen säger att människor med funktionsnedsättning har rätt att vara med när någon ska besluta något som förändrar livet för en människa med funktionsnedsättning.

Så här står det i artikel 4:

- Staterna lovar att samarbeta med personer med funktionsnedsättning och deras organisationer för att göra denna konvention till verklighet.

I artikel 33 står det:

- Samhället ska kontrollera att alla följer FN-konventionen. Personer med funktionsnedsättning och deras organisationer ska vara med i arbetet med den kontrollen.

5. Så här kan ni kontrollera hur samhället följer era rättigheter

Kontrollera hur det är

Ni kan undersöka hur medlemmarna i er förening lever och om de får sina rättigheter.

Då kan ni också lära er mer om FN-konventionen.

Det är en bra början när föreningen ska få politiker att lyssna.

Börja med de här frågorna:

- Vilka rättigheter finns i FN-konventionen?
- Vad måste staten, kommunen, landstingen eller någon annan göra för att rättigheten ska bli verklighet?
- Vilka i samhället har ansvar för att rättigheterna blir verklighet?

Om alla handikappföreningar i en kommun undersöker var för sig och sedan samlar ihop allt som de tillsammans kommit fram till får de veta hur kommunen följer rättigheterna.

Steg 1

Vilka frågor arbetar ni med?

Gör en lista med de frågor som ni arbetar med idag för att era medlemmar ska få samma möjligheter som andra människor i samhället.

Skriv ned vad ni vill arbeta med och hur ni vill förändra.

Steg 2

Vilka artiklar i konventionen ger stöd i ert arbete?

Hitta de artiklar i konventionen som handlar om de frågor som ni arbetar med.

Skriv ned artiklarna bredvid de frågor ni skrivit att ni arbetar med.

Ofta kan flera artiklar passa.

Läs texterna i artiklarna

Läs artiklarna ni ska jobba med och diskutera dem så att ni vet vilka rättigheter ni har och vad ni kan använda i artikeln.

Läs särskilt artikel 3 som är regler för hur alla människor ska kunna vara med i samhället. Diskutera hur ni kan använda de reglerna.

Steg 3

Undersök era rättigheter

Undersök hur rättigheterna fungerar idag.

Följer alla dem?

Gå igenom listan ni skrivit och jämför med hur det är i verkligheten.

Tänk på om det behövs någon särskild förändring för att kvinnor och barn ska få sina rättigheter.

Om ni inte har de rättigheter som ni skrivit ned måste ni ta reda på var i samhället ansvaret finns.

Är det kommunen, landstinget, regionen eller staten?

Eller är det flera som har ansvar?

6. Så här kan ni använda era undersökningar

Era undersökningar om hur det är verkligheten är viktiga för att ni ska kunna få politiker att lyssna när politikerna ska besluta om något.

I det här kapitlet kan ni läsa om:

- Så här kan föreningarna använda sina undersökningar.
- Information om vilka ni ska prata med om kommunen har beslutat fel eller om någon har blivit diskriminerad.
- Så här kan ni använda era undersökningar när ni kontrollerar hur Sverige arbetar med FN-konventionen.

Så här kan handikappföreningarna använda sina undersökningar

Handikappföreningen kan använda undersökningen när den kontrollerar hur samhället följer FN-konventionen.

Om en handikappförening upptäcker något som inte fungerar måste föreningen ta reda på varför det inte fungerar. Det kanske är fel i lagarna, eller så finns det lagar som politiker inte följer.

• Kommunala handikappråden

De flesta kommuner i Sverige har kommunala handikappråd.

I handikappråden diskuterar politiker förändringar i kommunen.

Politikerna diskuterar tillsammans med handikappföreningarna, som kan använda sina undersökningar för att hitta frågor att arbeta med i handikapprådet.

- **Förslag till kommunfullmäktige**

Kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige kan bestämma att alla människor som bor i kommunen eller i landstinget kan ge förslag till politikerna.

Handikappföreningen men också bara en person kan prata med en politiker för att få politikern att ta upp ett förslag eller en fråga i kommunfullmäktige.

- **Diskussion**

Din handikappförening kan använda er undersökning för att diskutera, demonstrera, ordna möten, skriva i tidningen eller för att tala om för alla vad som är fel.

- **Att överklaga något som kommunen har bestämt**

Om kommunen har beslutat något som inte stämmer med FN-konventionens rättigheter kan personer som bor i kommunen överklaga kommunens beslut.

De överklagar till Länsrätten om kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller en nämnd har bestämt något.

En överklagan måste vara skriven i ett brev. Länsrätten eller kommunen ska få överklagan senast tre veckor efter att kommunen har talat om vad den har bestämt.

Människor i kommunen kan också överklaga om kommunen har beslutat något för bara en person.

Då måste just den personen överklaga. Beslutet kan till exempel handla om stöd enligt socialtjänstlagen.

Kommunen måste tala om
hur personen ska överklaga.
Personen måste överklaga senast tre veckor
efter att han eller hon
fått veta vad kommunen har bestämt.

• **Överklaga till JO**

JO är det korta ordet
för myndigheten Justitieombudsmannen.
En person kan överklaga till JO
om kommunfullmäktige har bestämt något
som inte följer Sveriges lagar.

Om JO upptäcker att en anställd person i kommunen
har gjort fel
kan JO åtala den personen.
Men det vanligaste är
att JO klagar på personen
eller talar om hur personen kan förändra
sitt sätt att arbeta.

• **Anmäla diskriminering till DO**

DO är det korta ordet
för myndigheten Diskrimineringsombudsmannen.
Många av rättigheterna i FN-konventionen
finns också med i den svenska lagen
om diskriminering.
Diskriminering är förbjudet
och betyder att behandla en person illa eller orättvist.

Lagen om diskriminering skyddar människor
från att bli diskriminerade på jobbet,
i skolan, i affären
och när man köper eller hyr en bostad.
Lagen gäller också i till exempel sjukvården
och socialtjänsten.

Om en person tycker
att han eller hon blivit diskriminerad
kan personen prata med eller skriva till DO.

DO arbetar för att stoppa diskriminering.
De vill stoppa diskriminering
som handlar om att vara man eller kvinna,
om att komma från ett land utanför Sverige,
om att ha en tro,
om att ha funktionsnedsättning,
om att vara homosexuell
eller om att vara gammal.

Myndigheten Handikappombudsmannen,
som förkortades HO,
finns inte längre.
Nu är det istället DO som arbetar med diskriminering
av personer med funktionsnedsättning.

Det är gratis att få råd av DO
och att anmäla något till DO.

- **Överklaga till FN**

Personer och föreningar kan överklaga till FN
om de tycker att de inte har fått de rättigheter
som finns med i FN-konventionen.

Det är en särskild kommitté i FN
som arbetar med överklagande.

Men man måste först överklaga i det land man bor.

- **Undersökningarna kan visa**

- hur människor med funktionsnedsättning lever i Sverige**

Handikappföreningars undersökningar
kan visa hur människor med funktionsnedsättning lever i Sverige.

Undersökningarna kan också visa
om det är olika på olika platser i Sverige
och om det är olika

för olika slags människor,
till exempel för kvinnor, gamla människor
eller för människor som kommer
från ett annat land än Sverige.

Ett Handikappförbund kan samla ihop undersökningar från alla föreningar i förbundet

Ett handikappförbund kan samla ihop alla undersökningar från sina föreningar. Då kan de se hur hela Sverige följer FN-konventionen, om det är olika på olika platser i Sverige och hur olika kommuner arbetar.

När ett förbund har samlat ihop alla undersökningar ser förbundet kanske att alla människor inte får de rättigheter de har. Då ska förbundet undersöka varför. Det kanske fattas något i lagarna, politikerna kanske inte följer lagarna eller så kanske inga bra regler finns.

I artikel 33 står det:

- Varje land ska välja några personer i sin regering som ska arbeta med FN-konventionen.
- Länderna ska se till att en domstol eller en myndighet kontrollerar att alla i landet följer FN-konventionen. De ska särskilt tänka på vilka personer som har ansvar för mänskliga rättigheter.
- Personer med funktionsnedsättning och deras organisationer ska vara med i arbetet med kontrollen.

Handikappföreningarna har alltså rätt att vara med och kontrollera.

FN kontrollerar

FN kontrollerar hur länder följer FN-konventionen. Svenska handikappföreningar har lämnat rapporter om det till FN.

7. Exempel på hur ni kan använda FN-konventionen

Ni kan arbeta i flera steg

Först steget är att beskriva vilken fråga som ni vill arbeta med.

Andra steget är att hitta artiklar i FN-konventionen som beskriver samma fråga.

Tredje steget är att försöka ändra på det som ni tycker är fel med hjälp av FN-konventionen.

Exempel 1

Steg 1

Detta är frågan som ni vill arbeta med:

Personer som är äldre än 65 år kan inte få handikappersättning.

Det står i Lagen om handikappersättning och vårdbidrag.

En person kan få handikappersättning för att personen har extra kostnader för att personen har funktionsnedsättning.

Flera av medlemmarna i Njurförbundet

var äldre än 65 år

när de fick sin sjukdom i njurarna.

De får inte någon handikappersättning för kostnader för till exempel dialys hemma,

då en apparat renar njurarna.

Många personer med sjukdomar i njurarna

behöver en sådan dialys.

De måste åka till sjukhuset

för att få sin dialys.

Det blir mycket lättare att göra dialysen hemma.

Då kan personen leva friare.

Det kostar mellan 10 tusen

och 40 tusen kronor varje år.

Det är så dyrt att många inte kan göra dialys hemma.

Därför arbetar Njurförbundet för att sjukvården ska betala de kostnaderna.
Det skulle också bli billigare för sjukvården.

Steg 2

Vilka artiklar i konventionen

skulle ge rätt till att sjukvården betalar för dialys hemma?

- Vad står det om ersättning för extra kostnader för att en person har en funktionsnedsättning i FN-konventionen?
- Vad står det i lagen om skillnaden för personer under eller över 65 år?
- Vilket stöd finns för att göra hemdialys?

Exempel på artiklar i konventionen

som ni kan använda

- Artikel 28 säger att länderna ska se till att människor med funktionsnedsättning får leva bra liv. Staten ska se till att personer med funktionsnedsättning som inte har pengar istället ska få stöd av staten för kostnader som de får för att de har funktionsnedsättning.
- Artikel 5 säger att alla människor ska bli behandlade lika och få samma stöd.

Det står inte i konventionen att alla ska ha rätt till dialys hemma, men det finns flera artiklar som kan ge stöd till föreningens arbete för det.

- Artikel 25 säger att personer med funktionsnedsättning har rätt till bästa möjliga hälsa och ska slippa att bli diskriminerade för att de har funktionsnedsättning. Människor ska få vård så nära som möjligt där de bor.

- Artikel 28 säger att staten ska se till att alla människor ska få det stöd och den service som de behöver för sin funktionsnedsättning.
- Artikel 19 säger att människor med funktionsnedsättning ska få stöd så att de kan leva sina egna liv. Det står inte tydligt att stödet handlar om vård.

Det finns redan hemdialys i Sverige och det står i konventionen att alla ska få samma stöd. Föreningen kan kräva att personer som fått sin sjukdom när de har fyllt 65 år ska ha samma rätt till hemdialys som personer som fått njursjukdomen innan de fyllde 65 år.

Steg 3

Undersök hur det är.

Vad är problemet?

Vilka kan ni prata med för att förändra?

Den svenska lagen följer FN-konventionens rättighet när det gäller personer som fått sin sjukdom i njurarna innan de har fyllt 65 år.

Men lagen ger inte samma rätt till personer som fått sin sjukdom i njurarna efter att de har fyllt 65 år.

Det gör att personer över 65 år inte kan få dialys hemma.

Det finns två olika lösningar på problemet:

1. Man ändrar på lagen så att också personer över 65 år kan få handikappersättning och vårdbidrag. Då måste föreningen prata med dem som ändrar på lagar.
2. Sjukvården ska betala för dialys hemma. Njurförbundet arbetar för den lösningen.

Njurförbundet påverkar
Sveriges Kommuner och Landsting
och Socialdepartementet.
Njurförbundet påverkar också varje landsting
för att det ska gå fortare.
Föreningarna undersöker vilka som har ansvar
för hemdialys för personer över 65 år där de bor.

Exempel 2

Steg 1

Detta är frågan som ni vill arbeta med

Flera handikappförbund arbetar
för att kommunen ska ge service
som passar en människa
och att människan ska kunna bestämma själv om sin service.

Alla människor ska få den service som de behöver
och servicen kan vara olika på olika dagar.
Människan måste också själv få bestämma
om städning och ledsagning.
Så är det ofta inte idag.

Steg 2

Vilka artiklar i konventionen kan ge stöd i arbetet för att alla ska kunna få den service som de behöver och själva bestämma över den?

- Vad står det skrivet om
att personer med funktionsnedsättning
ska få det stöd som de behöver
för att kunna bo själva
och vara med i samhället?
- Vad står det om
att stödet ska passa varje person?
- Vad står det om
att de personer som ger stöd
också ska tänka på personens ålder
och på om personen är man eller kvinna?

Exempel på artiklar i konventionen

som ni kan använda:

- Artikel 19 säger att personer med funktionsnedsättning har rätt att leva i samhället som andra och ska kunna välja som andra. Staten ska se till att de får service.

Det gäller bland annat stöd för att kunna bo hemma och vara med i samhället så att ingen lever ensam utanför samhället.

- Artikel 20 säger att staten ska göra så mycket som möjligt för att personer med funktionsnedsättning ska kunna leva sina egna liv utan att alltid behöva andra människor.

Varje person ska kunna bestämma när den vill ha stöd och service. Det ska inte kosta för mycket.

Staten ska se till att personer med funktionsnedsättning har bra hjälpmedel och assistans och annan service. Det ska inte kosta för mycket.

- Artikel 3 säger att staten ska visa respekt för att alla människor har ett värde, och för att alla människor ska kunna bestämma över sig själva och kunna välja och klara sig så bra som möjligt själva.

Alla människor ska kunna vara med i samhället.

- Artikel 6 och 7 handlar om att kvinnor och barn ska ha samma rättigheter som andra.

Steg 3

Undersök hur det är.

Vad är problemet?

**Vilka kan ni prata med
för att förändra?**

Det är viktigt att veta precis
vad som är fel.

Därför måste ni först undersöka
hur det är i verkligheten
och sedan jämföra med FN-konventionens rättigheter.

Finns det lagar och regler?

Följer alla lagarna och reglerna?

Är det kommunens regler

som gör att personer inte får stöd som passar dem?

När ni vet det

vet ni vilka personer som ni ska prata med.

Den här frågan handlar om hur kommunen arbetar
och ni måste få kommunen att lyssna.

Exempel 3

Steg 1

Detta är frågan som ni vill arbeta med:

HSO i Uppnäs kommun arbetar för
att människor med funktionsnedsättning
ska kunna vara med
när politikerna bestämmer något.

HSO har undersökt tillgängligheten
och upptäckt att salen där kommunfullmäktige har möten
inte har någon teleslinga.

Kommuner kan inte heller skicka protokoll och annat
på ljudkassett eller på punktskrift.

Kommunfullmäktige har istället valt
att använda sina pengar till
att bygga en ny simbassäng i simhallen.

Kommunfullmäktige har också bestämt att människor ska rösta i valet i Änggrässskolan. Men den skolan har trappsteg vid ingången och människor med rörelsehinder kan inte komma in.

Steg 2

Vilka artiklar i FN-konventionen kan ge stöd för tillgänglig information och tillgänglig vallokal?

- Vad står det i FN-konventionen om att människor med funktionsnedsättning ska kunna vara med på alla sätt i politiken?
- Vad står det om att kommunens lokaler ska vara tillgängliga och att tillgänglighet handlar om lokaler, information och att kunna prata med dem som beslutar?
- Vad står det i FN-konventionen om hur en kommun ska välja när de ska använda sina pengar? Ska de betala för tillgängligheten i en vallokal eller för en ny simbassäng?

Exempel på artiklar i konventionen att använda:

- Artikel 29 som handlar om att kunna vara med i politiken.
- Artikel 9 som handlar om tillgänglighet.

Steg 3

Undersök hur det är.

Vad är problemet?

Vilka personer kan ni prata med för att förändra?

Simbassäng istället för teleslinga

Kommunen valde att bygga en simbassäng för sina pengar istället för att ordna en teleslinga. Det gör att personer med hörselskador inte kan vara med i politiken helt och hållet.

Det är en rättighet
och det ska kommunen ordna på en gång.
I regeringens plan för mänskliga rättigheter
står att kommunerna ska följa rättigheterna.

Lagar och regler om tillgänglighet

De här lagarna kan ni använda er av:

- Plan- och bygglagen om enkelt avhjälpna hinder
- Lagen och förordningen om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk

Myndigheten Boverket har byggregler
som talar om hur alla ska följa dessa lagar och regler.

I byggreglerna står bland annat
att hus som är till för alla
också ska vara tillgängliga
så att personer med rörelsehinder eller hörselskador
kan vara i dem.

Det står också att det ska finnas teleslinga
i lokaler där människor samlas.

Kommunen har alltså inte följt de regler som finns.
Ni kan anmäla det till kommunens byggnadsnämnd,
som har ansvar för kontroll av byggnader.

Om kommunen sedan inte gör något
kan ni anmäla till JO.

Tre veckor efter beslutet kan HSO också överklaga
till Länsrätten.

Kommunallagen

Ni kan också använda Kommunallagen
som säger att kommuner och landsting
ska behandla alla människor lika.

Kommunallagen säger
att politiker med funktionsnedsättning
ska kunna vara med som andra politiker.
Om kommunen inte följer det
kan HSO anmäla till JO.

Ni kan inte använda er av FN-konventionen i en domstol
men om lagarna inte ger det skydd
som konventionen säger
kan ni prata med de personer
som bestämmer om lagar.

Vallokalen

Kommunen har brutit mot Vallagen
när det gäller vallokalen.
Vallagen säger att kommunen måste använda
en lokal som är tillgänglig
för väljare med funktionsnedsättning.
Om kommunen inte följer Vallagen
kan ni överklaga till Länsrätten eller till JO.

8 Handledning

Här är förslag på hur en grupp kan använda det här materialet. Föreningar kan använda materialet på möten eller i en grupp i en studiecirkel. Då kan ni diskutera tillsammans.

Ni kan diskutera vad det betyder att arbeta med rättigheter.

Ni kan diskutera hur er förening kan använda er undersökning om medlemmarna får sina rättigheter eller inte.

Den här handledningen ger förslag på vad ni kan diskutera och arbeta med under fyra gånger som ni träffas.

Alla som är med och träffas måste ha ett eget exemplar av FN-konventionen.

Första träffen

Läs igenom avsnitten 1 och 2 i materialet.

Det har kan ni prata om:

FN-konventionen ger handikappföreningar rätt att använda sig av de rättigheter som finns när föreningen vill ändra på något som är fel.

1. På vilket sätt kan ni arbeta med mänskliga rättigheter?

2. Gör ett exempel tillsammans:

- Välj ut en viktig fråga som er förening arbetar med.
- Hitta någon eller några artiklar i FN-konventionen som ger rättigheter för den fråga ni valt.

- Tänk igenom eller skriv upp hur ni ska använda de artiklar som ger rätt i den fråga ni valt.
- Artikel 3 innehåller regler som gäller alla rättigheterna i konventionen. Vilka regler i artikel 3 passar i ert exempel?
- Artikel 4 ger handikappföreningar rätt att vara med och säga vad de tycker när samhället ska planera eller göra något som förändrar för människor med funktionsnedsättning. Diskutera hur er förening samarbetar med samhället, till exempel kommunen och landstinget.
- När fungerar samarbetet bra?
- Vad kan bli bättre i samarbetet?
- Hur kan ni använda artikel 4 för att göra samarbetet bättre?

Där står det så här:
 Staterna lovar att samarbeta med personer med funktionsnedsättning och deras organisationer för att göra denna konvention till verklighet.

- Hur ger ni kunskap om FN-konventionen och rättigheter till politiker och anställda?

Andra träffen

Diskutera

Artiklarna 5 till 30 handlar om vilka rättigheter som människor med funktionsnedsättning har. På den här träffen kan ni läsa igenom och prata om vilka artiklar som ni kan ha nytta av i ert arbete i föreningen.

4. Vilka är de viktigaste frågor som er förening arbetar med?
Gör en lista med de frågorna.

5. Arbeta med en fråga i taget och leta i FN-konventionen.

- Vilka artiklar ger stöd till vilken fråga?
- Hur kan ni använda reglerna i artikel 3?
- Behöver ni särskilt tänka på rättigheter för barn och kvinnor och var står det i konventionen?

Tredje träffen

Gå igenom avsnitt 5:

Så här kan ni kontrollera hur samhället följer våra rättigheter.

Gå igenom avsnitt 6:

Så här kan ni använda era undersökningar

Diskutera

6. I avsnitt 7 i det här materialet finns några exempel på hur ni kan använda FN-konventionen.

Gör på samma sätt ett eget exempel från er förening.

Jämför med rättigheterna i konventionen.

- Vilka artiklar i konventionen kan ge stöd i ert arbete?
- Undersök om ni har de rättigheter ni har rätt till. När har ni inte det?
- Vilka personer måste ni prata med för att rätta till det som är fel?

7. Hur viktigt är det att ni undersöker alla frågor er förening arbetar med?
Hur kan ni använda era undersökningar när ni vill påverka?

Fjärde träffen

Prata om vad ni har arbetat med
och planera hur ni ska fortsätta arbetet.

- Hur ska ni använda mänskliga rättigheter
i ert arbete?

- Hur ska ni planera arbetet
om ni ska undersöka
hur samhället ger de rättigheter som finns?

Vilka personer ska vara med?
Behövs det en arbetsgrupp?
Behöver ni planera när ni ska arbeta med detta
och hur mycket?

- Hur kan ni sedan använda det som er undersökning har visat?
Hur kan ni använda det i er förening?
Hur kan ni använda det
tillsammans med andra handikappföreningar.
Hur kan ni använda det i kommunen, landstinget
och resten av samhället?

9. Viktiga material

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, på lättläst svenska

Finns på Centrum för lättlästs webbsida
www.lattlast.se under Lättlästtjänsten/material att ladda ner.

FN:s Mänskliga rättigheter, på lättläst svenska

Finns på Centrum för lättlästs webbsida
www.lattlast.se under Lättlästtjänsten/material att ladda ner.

Från patient till medborgare – plan för nationella handikappolitiken

Finns på Centrum för lättlästs webbsida
www.lattlast.se under Lättlästtjänsten/material att ladda ner.

Lättläst studiehandledning till FN:s konvention om rättigheter för människor med funktionsnedsättning

Ett lättläst material
som är gjort för en studiecirkel med flera träffar
än den här materialet.

Studieförbundet Vuxenskolan har materialet
och ordnar studiecirkelar med det.

10. Adresser och hemsidor

De här myndigheterna har lättläst information:

Diskrimineringsombudsmannen, DO

Box 3686

103 59 Stockholm

Telefon: 08-120 20 700

E-post: do@do.se

Hemsida: www.do.se

Handisam

www.handisam.se

Regeringens sida om mänskliga rättigheter

www.manskligarattigheter.gov.se

Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige

www.mrdelegationen.se

Så här kan ni använda FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Förslag till handikappföreningarna

I januari år 2009 började FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning att gälla i Sverige.

Konventionen innehåller rättigheter för människor med funktionsnedsättning.

Det här materialet är till för alla handikappföreningar. Det handlar om hur de kan använda konventionen när de arbetar med att påverka politiker.

Här finns förslag på hur föreningar kan undersöka hur de som har ansvar följer rättigheterna. Här finns exempel på hur konventionen kan vara ett stöd när en förening arbetar med en särskild fråga.

Föreningar och grupper kan använda materialet på möten och i studiecirklar och därför finns en handledning i materialet.

Konventionen finns lättläst att ladda ner på Centrum för lättlästs hemsida www.lattlast.se under Lättlästtjänsten/material att ladda ner.

Agenda 50 är ett arbete i tre år som handlar om att arbeta för rättigheter. Handikappförbunden, Forum Kvinnor och Funktionshinder, Svenska kommittén för Rehabilitation International och Synskadades Riksförbund samarbetar med detta arbete och har stöd av Arvsfonden.

SVERI

